Lieta C-556/21

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu

Iesniegšanas datums:

2021. gada 10. septembris

Iesniedzējtiesa:

Raad van State (Nīderlande)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 1. septembris

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Atbildētāji apelācijas tiesvedībā:

E.N.

S.S.

J.Y.

Pamatlietas priekšmets

Pamatlieta skar ārvalstnieku E.N., S.S. un J.Y. (turpmāk tekstā – "pieteicēji") pieteikumus pastāvīgas uzturēšanās atļaujas saņemšanai. *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības valsts sekretārs, Nīderlande, turpmāk tekstā – "valsts sekretārs") ir lēmis neizskatīt šos pieteikumus, jo par to esot atbildīga cita dalībvalsts. Trijās šo ārvalstnieku tiesvedībās valsts sekretārs ir iesniedzis apelācijas sūdzību *Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo strīdu nodaļa, Nīderlande, turpmāk tekstā – "Administratīvo strīdu nodaļa") par *Rechtbanken* (tiesas, Nīderlande) spriedumiem, ar kuriem tika atcelti valsts sekretāra lēmumi, uz ko balstoties Administratīvo strīdu nodaļas *Voorzieningenrechter* (pagaidu noregulējuma tiesnesis, turpmāk tekstā – "*Voorzieningenrechter*") ir lēmis, ka uz apelācijas tiesvedības laiku tiek apturēts termiņš, kurā ārvalstnieki ir jāpārsūta uz atbildīgo valsti.

DARBA VERSIJA

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Attiecīgais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu skar jautājumu, vai Regulas (ES) Nr. 604/2013 (turpmāk tekstā – "Dublinas regula") 29. panta 1. punkts un 27. panta 3. punkts nepieļauj tādu Nīderlandes tiesisko regulējumu, kas paredz, ka apelācijas tiesvedībā atbildīgais *Voorzieningenrechter* var apturēt pārsūtīšanas termiņu.

Prejudiciālais jautājums

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180), 27. panta 3. punkts un 29. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj, ka situācijā, ja dalībvalsts tiesību sistēma tādās lietās kā izskatāmā lieta paredz otrās pakāpes pārsūdzības procesu, šīs pārsūdzības tiesa, izskatot lietu pēc dalībvalsts atbildīgās iestādes pieprasījuma, nosaka pagaidu noregulējuma pasākumu, kā rezultātā tiek apturēts pārsūtīšanas termiņš?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (Dublinas regula) – 5., 9. un 19. apsvērums, kā arī 18., 27.un 29. pants.

Komisijas Regula (EK) Nr. 1560/2003 (2003. gada 2. septembris), ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm – 9. panta 1. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Algemene wet bestuursrecht (Vispārējs administratīvo tiesību likums) – 8:81. un 8:108. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

1 Pieteicēji katrs iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Nīderlandē, tomēr valsts sekretārs uzskatīja, ka par pirmajiem diviem pieteikumiem ir atbildīga Itālija un par trešo pieteikumu ir atbildīga Rumānija. Ņemot vērā, ka abas valstis piekrita šai atbildībai, valsts sekretārs visos trijos gadījumos lēma neizskatīt

DARBA VERSIJA

pieteikumus. Tomēr *Rechtbank* atcēla šos lēmumus ar pamatojumu, kam prejudiciālā jautājuma kontekstā nav nozīmes, pēc kā valsts sekretārs par attiecīgajiem nolēmumiem iesniedza apelācijas sūdzību Administratīvo strīdu nodaļā. Turklāt valsts sekretārs iesniedza *Voorzieningenrechter* prasījumu uz apelācijas tiesvedības laiku apturēt termiņu, kurā ārvalstnieki jāpārsūta uz atbildīgo valsti. Šis prasījums visās trijās lietās tika apmierināts.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

2 Pieteicēji, kuri vēlas, lai viņu pieteikumi tiktu izskatīti Nīderlandē, apgalvo, ka pārsūtīšanas termiņu nedrīkstot apturēt uz apelācijas tiesvedības laiku. Tas esot pretrunā Dublinas regulas 29. panta 1. punktam un 27. panta 3. punktam. Proti, jēdziens "attiecīgā persona" šīs regulas 27. panta 3. punktā norādot uz to, ka minētās tiesību normas mērķis ir aizsargāt ārvalstnieku, nevis valsts sekretāra intereses. Turklāt pārsūtīšanas termiņa apturēšana neatbilstot starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātras izskatīšanas mērķim, kas norādīts Dublinas regulas 5. apsvērumā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

3 Saskaņā ar Dublinas regulas 29. panta 1. punktu ārvalstnieka pārsūtīšanai piemēro sešu mēnešu termiņu no dienas, kad atbildīgā dalībvalsts ir piekritusi uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu, vai no dienas, kad pieņemts galīgais lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu, ja tas aptur pārsūtīšanu saskaņā ar 27. panta 3. punktu. Iesniedzējtiesas ieskatā dalībvalstis noteiktā apmērā pašas var paredzēt noteikumus attiecībā uz lēmuma apturošu iedarbību, turklāt tās var izvēlēties no dažādām iespējām, kas minētas 27. panta 3. punktā. Nīderlandē piemēro 27. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzēto tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram "attiecīgajai personai" ir tiesības saprātīgā termiņā pieprasīt, lai tiesa aptur pārsūtīšanas lēmuma izpildi "līdz brīdim, kad kļūs zināms [pārsūdzības] vai pārskatīšanas rezultāts".

4 Šis formulējums varētu liecināt par to, ka tikai ārvalstnieks var pieprasīt noteikt šādu apturošu iedarbību, ja viņš ir ierosinājis pārskatīt lēmumu un pēc tam ir to pārsūdzējis. Tā sauktajās "Dublinas lietās", kas skar ārvalstnieku pārsūtīšanu, Nīderlandē var tikt iesniegta vēl arī apelācijas sūdzība. Ja valsts sekretārs iesniedz apelācijas sūdzību, viņš daudzos gadījumos iesniedz *Voorzieningenrechter* prasījumu apturēt attiecīgo ārvalstnieku pārsūtīšanas termiņu. Administratīvo strīdu nodaļa dažādās lietās pēc jautājuma izvērtējuma pēc būtības ir apmierinājusi šādus prasījumus. Prasītājiem izvirzot savus argumentus, izskatāmajā lietā ir radies jautājums, vai valsts sekretāram vispār ir tiesības iesniegt šādu prasījumu apturēt pārsūtīšanas termiņu, jo šādas tiesības varētu būt paredzētas tikai "attiecīgajai personai".

5 Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka ir arī nopietns pamats uzskatīt, ka Dublinas regula nekādā ziņā neiestājas pret tiesiskās aizsardzības līdzekli, kura rezultātā,

DARBA VERSIJA

pamatojoties uz valsts sekretāra prasījumu, tiek apturēts pārsūtīšanas termiņš. Lai tas būtu skaidrs, tiek norādīts, ka nav nekādu šķēršļu iespējai iesniegt apelācijas sūdzību, pat ja Dublinas regulā nav izvirzīta prasība paredzēt šādu iespēju. No 2018. gada 26. septembra sprieduma *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie* (tiesiskās aizsardzības līdzekļa apturoša iedarbība) (C-180/17, EU:C:2018:775) 25. un 26. punkta var secināt, ka direktīva, kura nosaka pienākumu ieviest pārsūdzības procedūru pirmās instances tiesā, principā arī ļauj paredzēt iespēju iesniegt apelācijas sūdzību. Ir skaidrs, ka tas attiecas arī uz Dublinas regulu.

6 Tālāk tiesa norāda uz Dublinas regulas mērķi, kurā ir paredzēta metode, ar kuras palīdzību ātri var noteikt, kura dalībvalsts ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu. Šādā veidā paredzēts vienkāršot patvēruma pieteikumu izskatīšanas sistēmu, palielināt tiesisko drošību par patvēruma pieteikumu atbildīgās dalībvalsts noteikšanā un tādējādi novērst labvēlīgākās tiesas izvēlēšanos (“*forum shopping*”) (skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, N.S., C-411/10, EU:C:2011:865, 79. punkts, Dublinas regulas 9. apsvērumu un spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 57. punkts). Tādēļ atbildīgās dalībvalsts ātra noteikšana gan ir viens no Dublinas regulas mērķiem, tomēr, kā izriet no minētās regulas 9. un 19. apsvēruma, ir jānosaka tiesības uz efektīviem aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz lēmumiem par pārsūtīšanu uz atbildīgo dalībvalsti. No tā var secināt, ka atbildīgās dalībvalsts ātras noteikšanas vietā ārvalstnieks var izvēlēties papildu tiesību aizsardzību.

7 Šķiet, ka ārvalstniekam nav liegts šīs apelācijas sūdzības kontekstā lūgt *Voorzieningenrechter* apturēt pārsūtīšanas termiņu, pat ja Dublinas regulas 27. panta 3. punkta c) apakšpunkta formulējumā “līdz brīdim, kad kļūs zināms [pārsūdzības] vai pārskatīšanas rezultāts” nav minēta iespēja iesniegt apelācijas sūdzību. Atšķirīgas interpretācijas rezultātā varētu rasties divas situācijas, kuras iesniedzējtiesa uzskata par nevēlamām. Pirmkārt, apelācijas tiesvedības laikā ārvalstnieks varētu tikt pārsūtīts, un gadījumā, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, viņš būtu jāatgriež Nīderlandē. Otrkārt, ja apelācijas tiesvedības laikā ārvalstnieks nevar tikt pārsūtīts, varētu beigties pārsūtīšanas termiņš, līdz ar to patvēruma pieteikums Nīderlandē būtu jāizskata pat tad, ja attiecīgajam ārvalstniekam spriedums apelācijas tiesvedībā ir nelabvēlīgs.

8 Ja ārvalstniekam ir tiesības uz efektīvu otro instanci, pēc iesniedzējtiesas domām, tādas pašas tiesības ir arī valsts sekretāram, konkrēti – arī attiecībā uz pārsūtīšanas termiņa apturēšanu. Ja *Voorzieningenrechter* nevarētu noteikt, ka pārsūtīšanas termiņš ir apturams, vairumā gadījumu valsts sekretāram nebūtu jēgas iesniegt apelācijas sūdzību. Proti, viņš ir ieinteresēts savas apelācijas sūdzības izskatīšanā tikai tikmēr, kamēr vēl nav beidzies pārsūtīšanas termiņš. Tikai tad viņš tomēr vēl var nosūtīt ārvalstnieku uz atbildīgo dalībvalsti gadījumā, ja apelācijas sūdzība ir pamatota. Prakse liecina, ka ne visos gadījumos apelācijas tiesvedība var tikt pabeigta sešu mēnešu laikā. Turklāt pēc apelācijas tiesvedības beigām valsts sekretāram vēl ir vajadzīgs laiks, lai sagatavotu faktisko pārsūtīšanu.

DARBA VERSIJA

9 Šajā sakarā ir būtiski, ka Dublinas regulā nav noteikts, cik ilgu laiku drīkst paredzēt pārsūdzībai. No 2018. gada 13. novembra sprieduma (C-47/17 un C-48/17, X un X, EU:C:2018:900, 69. un 70. punkts) gan izriet, ka Savienības likumdevējs ir paredzējis termiņus ātrai uzņemšanas vai atpakaļuzņemšanas procedūru izskatīšanai. Tomēr pārsūdzība ir efektīva tikai tad, ja tiesai tās izskatīšanai ir saprātīgs laiks (skat. spriedumu, 2020. gada 19. marts, C-406/18, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal*, EU:C:2020:216, 32.–36. punkts). Tādēļ, pretēji ārvalstnieku izvirzītajiem argumentiem, tādās lietās kā izskatāmā lieta netiek uzskatīts par neatbilstīgu apstāklis, ka pārsūtīšanas termiņš tiek apturēts uz noteiktu laiku, kas galarezultātā var būt ilgāks par Dublinas regulas 29. panta 2. punktā minēto maksimālo astoņpadsmit mēnešu termiņu, ko piemēro attiecīgās personas bēgšanas gadījumā.

10 Visbeidzot, iesniedzējtiesa norāda, ka tāda tiesiskā regulējuma kontekstā, atbilstoši kam tiesību aizsardzība ir paredzēta tikai pirmajā instancē – kas saskaņā ar Dublinas regulu ir pietiekami–, jēdziena "attiecīgā persona" lietošana 27. panta 3. punkta c) apakšpunktā nerada problēmas. Ja apelācijas sūdzība nevar tikt iesniegta, attiecīgajā tiesību normā nekas nav jāiekļauj arī par tiesību aizsardzību. Tiesiskais regulējums par "attiecīgajai personai" pieejamo tiesiskās aizsardzības līdzekli ir pietiekams. Tikai tāda kā Nīderlandes tiesiskā regulējuma kontekstā, atbilstoši kam Dublinas lietās var tikt iesniegta apelācijas sūdzība, var rasties situācija, ka apelācijas sūdzību vēlas iesniegt pati atbildīgā iestāde. Šādā gadījumā minēto tiesību normu nepārprotami pēc analoģijas piemēro atbildīgajai iestādei.

11 No valsts sekretāra atbildes uz iesniedzējtiesas jautājumu izriet, ka līdz šim nav bijusi situācija, ka kāda dalībvalsts ārvalstnieka atpakaļuzņemšanu vai uzņemšanu noraidītu pēc tam, kad faktiski ir beidzies pārsūtīšanas termiņš, bet *Voorzieningenrechter* attiecīgo termiņu bija apturējis uz valsts sekretāra apelācijas sūdzības laiku. Atpakaļuzņemšana vai uzņemšana tiek atteikta vienīgi tad, ja valsts sekretārs nejauši nav savlaicīgi informējis dalībvalsti par pārsūdzības procedūru ar atliekošo efektu, kā tas ir noteikts Īstenošanas regulas Nr. 1560/2003 9. panta 1. punktā.

12 Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu šo lietu apvienot ar lietu C-338/21, kurā tā arī ir uzdevusi attiecīgu jautājumu. Proti, minētajā lietā iesniedzējtiesa tāpat ir apmierinājusi valsts sekretāra prasījumus par pagaidu noregulējumu. Līdz ar to tas, vai tādējādi pārsūtīšanas termiņš attiecīgajās lietās ir apturēts, ir atkarīgs no Tiesas atbildes uz šajā lietā uzdoto prejudiciālo jautājumu.

DARBA VERSIJA